

městnanců. Také prvý soud mylně usuzuje ze žalobcova dekretu, že byla mu jím zajištěná při služebních požitcích úplná rovnost se státní stráží bezpečnosti, a dovolává se neprávem pro svůj názor ustanovení § 148 platového zákona ze dne 24. června 1926, čís. 103 sb. z. a n. Ustanovením § 148 druhý odstavec platového zákona byly sice ponechány v platnosti t. zv. strážní přídavky, ale jen příslušníkům státní stráže bezpečnosti podle vládního nařízení ze dne 5. října 1922, čís. 295 sb. z. a n., nebyla však výhoda tato rozšířena též na strážníky samosprávných korporací.

Nesejde na tom, jaké služební úkony žalobce koná žalované obci a jsou-li rovnocenné s výkony státní stráže bezpečnosti nebo četnictva, poněvadž ze zákona čís. 230/1922 neplyne jeho nárok na strážní přídavek, jež mají členové státní stráže bezpečnosti, a žalobce neprokázal, že mu žalovaná obec takový zvláštní přídavek přiznala, neboť jen projevená vůle samosprávné korporace mohla by založiti jeho právní nárok na požadovaný strážní přídavek, tato vůle však ani z doslovu dekretu nevyplývá.

### Čís. 7710.

**Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).**

**Souhlas s rozlukou pro nepřekonatelný odpor jest neodvolatelný.**

**Manžel může udělití souhlas k rozluce pro nepřekonatelný odpor pod podmínkou, že bude rozlučka vyslovena jen z viny druhého manžela.**

**Dal-li žalovaný manžel jasně na jevo, že si rozluky pro nepřekonatelný odpor nepřeje, nemůže-li býti vyslovena ze samojediné viny žalujícího manžela, lze rozluku vysloviti pouze tehdy, shledána-li vina na nepřekonatelném odporu výlučně na straně žalujícího manžela, nikoliv i tehdy, neshledána-li vina na žádném z manželů anebo byl-li nepřekonatelným odporem vinen žalovaný manžel sám neb aspoň měl na něm spoluvinu.**

(Rozh. ze dne 21. ledna 1928, R I 4/28.)

Žalobu manžela o rozluky manželství z důvodu hlubokého rozvratu manželství a nepřekonatelného odporu procesní soud prvě stolice zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, řízení doplnil a vynesl nový rozsudek.

**N e j v y š š í s o u d** nevyhověl rekursu.

### D ů v o d y:

Žalobce domáhal se rozluky z důvodu rozvratu a nepřekonatelného odporu, avšak ze samojediné viny strany žalované. Žalovaná při jednání dne 6. prosince 1926 prohlásila, »že se připojuje sice k žádosti za

rozlukou, avšak že žádá rozlukou ze samojediného zavinění žalobcova«, v pozdějším přípravném spise při roku dne 25. dubna 1927 předneseném pak vyjádřila se tak, že opakuje svůj návrh na zamítnutí žaloby, a při roku tom dodala, že »souhlas svůj s rozlukou dne 6. prosince 1926 udělený na dále v platnosti neponechává, protože si tehdaž důsledků prohlášení toho nebyla vědoma«. Prvý soudce zamítl žalobu, protože vina na rozvratu nestihá žalovanou, nýbrž žalobce, a protože, pokud jde o nepřekonatelný odpor, žalovaná nedala k rozluce souhlasu. Odvolací soud v důvodech svého rozhodnutí potvrdil rozsudek, pokud jde o rozvrat, takže, poněvadž žalobce stížnosti na rozhodnutí to nepodal, tento důvod rozluky již jest vyřízen, a zbývá jen důvod nepřekonatelného odporu, ohledně něhož však odvolací soud jest toho názoru, že byl prý soudcem nesprávně vyřízen, neboť prý souhlas žalovaná při roku dne 6. prosince 1926 udělila a nemůže ho bráti již nazpět, dlužno prý tedy tento důvod rozluky projednat, pročez rozsudek prvního soudce zrušil. Stížnost žalované hájí odvolatelnost souhlasu a poukazuje na nově předložený dopis zástupce žalobcova z 18. května 1927, v němž se týž, aniž by, jak tam praví, předbíhal stanovisku svému ve sporu, ještě jednou táže, zda žalovaná byla by svolna připojení se k žalobcově žádosti o rozlukou, pokud se týče, jaké podmínky pro to připojení klade — a dovozuje z toho stížnost, že sám odpůrce odvolatelnost uznal. Nejvyšší soud přisvědčuje sice názoru, že zákonem (§ 13 písm. i) rozl. zák.) vyžadovaný souhlas s rozlukou pro nepřekonatelný odpor, byl-li jednou udělen, jest neodvolatelným, pokud se týče, že jednostranné odvolání jest bez právního účinku, protože není to jen úkonem procesuálním, jímž je doznání skutečností, jež ovšem odvolati lze (§ 266 c. ř. s.), nýbrž jest to právním prohlášením, jež jest podmínkou odpůrcova nároku na rozlukou, tedy jednou z konstitutivních jeho předpokladů, tudíž prohlášením materiálně-právním, které pohlašujícího váže a nemůže býti jednostranně odvoláno, leda jen podle § 876 obč. zák. pro vadnost vůle zvrženo. Avšak souhlas žalované nebyl tak bezpodmínečným a tudíž tak neomezeným, jak jej odvolací soud pojímá. Prohlásila-li totiž žalovaná, že se sice připojuje k žalobcově žádosti o rozlukou, avšak žádá rozlukou ze samojediného žalobcova zavinění, je to prohlášení tak široké, že se vztahuje na oba žalobcem uplatňované důvody rozluky, jak na důvod rozvratu, tak na důvod nepřekonatelného odporu, jest však s druhé strany súženo podmínkou, že rozluka smí býti vyslovena jen z viny žalobcovy, jinak že se souhlas neuděluje. Že uznání samoviny žalobcovy má býti podmínkou souhlasu, o tom vzhledem k doslovu prohlášení a k povaze věci, zvláště k právnímu postavení žalované, jež jen v tom případě bude míti právo na »odškodnění« podle § 1266 obč. zák., t. j. na výživné, bude-li proti manželci státi jako nevinná proti vinnému, nemůže býti pochybnosti. Ale, nemůže-li žalovaná k souhlasu býti nucena, nýbrž ho musí udělit dobrovolně, má-li platiti, nemůže býti také její souhlas, ať byl jakkoli omezen, žádným způsobem rozšiřován, meze, které si sám položil, býti překročovány nebo rušeny a podmínky nedbáno. Otázkou by mohlo býti jen, zdali souhlas udělený podmínečně vůbec může přicházeti

v úvahu a nemá-li spíše na věc nazíráno býti tak, jako by vůbec dán nebyl. Tak by tomu skutečně bylo v případě, kdyby podmínka podle předmětu svého nepatřila k eventuálním otázkám sporu o rozluku, na př. souhlas byl činěn odvislým od zaplacení jisté peněžité sumy nebo poskytnutí jiného majetkového předmětu, tedy o věci, o níž soud ve sporu o rozluku nemůže rozhodovati. Zde však jde o otázku viny na rozluce, tedy o otázku, kterou soud rozlukový vždy musí zkoumati, dokonce z úřední povinnosti, a proto toto omezení souhlasu manželčina sluší pokládati za přípustné tak, že sice souhlas sám nicotným a bezpředmětným nečiní, že však připojená mu podmínka musí dojíti splnění, má-li býti účinným. K lepšímu pochopení tohoto stanoviska třeba uvésti toto: Rozluka není dána do vůle stran, strany nemohou se o rozluce platně usnésti, dohodnouti nebo smířiti, nemá místa ani uznání nároku na rozluku (důvodu rozluky) ani doznání skutečností jako důvod rozluky uplatňovaných, ani přísaha, ani výpověď stran k vůli důkazu ani zmeškání, nýbrž důvod rozluky musí býti objektivně prokázán a proto řízení je t. zv. vyšetřovací, čímž právní poměr manželský z dispozice stran vyňat jest potud, pokud jde o jeho zrušení. Jinak však, pokud jde o jeho zachování: tu nejen všechny důvody pro zachování manželství svědčící mohou býti doznány neb uznány, na př. tvrzené odpuštění nebo promlčení důvodu rozluky, nýbrž je přípustným i výslech stran, po případě i přísahy. Pokud jde tedy o zachování manželství, dispozice stran jest neomezena, manžel, jenž má důvod k rozluce, nemusí jej uplatňovati, nebo, podal-li žalobu, může ji vzíti zpět, může ji omeziti libovolně na ten neb onen důvod a důsledně může i ten který důvod omeziti na tu kterou skutečnost a všechny jiné skutečnosti jej rovněž zakládající vyloučiti. Může tedy žalobu o rozluku omeziti také na tu kterou určitou vinu druhé strany, nebo vůbec jen na případ zavinění druhé strany, takže, kdyby rozluku jen ze zavinění této druhé strany vysloviti možno nebylo, nelze ji vůbec vysloviti. Má-li ovšem i tato druhá strana důvod k rozluce, může-li i ona žalobci dokázati vinu s jeho strany, nelze jí ovšem brániti, by ji neuplatňovala, ale, neučiní-li toho, nemůže se k tomuto jejímu důvodu rozluky přihlížeti, neboť jen na »uvedené«, t. j. uplatňované důvody rozluky může soud podle § 10 říz. ve věcech manž. vzíti zřetel. Když zákon praví, že, vysloví-li se rozvod nebo rozluka, musí vždy i udáno býti, zda a která strana jest na rozvodu nebo rozluce vinna, představuje si věc patrně tak, že žaloba zní prostě na rozvod nebo rozluku a o vině se vůbec v petitu nezmiňuje, ale soud pak že, vyslovuje rozvod, připojí vždy i výrok o vině, tak jak ji shledal. Ale praxe se vyvinula poněkud jinak, tak totiž, že žalobce v žalobě pravidelně žádá o rozvod neb o rozluku z viny strany žalované a podobně strana žalovaná v odpovědi na žalobu, pak-li ovšem i ona si rozvod nebo rozluku přeje. V takovém případě nechce pravidelně strana, jak se pak za sporu ukazuje, dávatí své žádosti o rozluku smysl, že, nebude-li moci býti vyslovena ze samojediné viny druhé strany, že si ji vůbec nepřeje, raději v manželství setrvá, nýbrž pravidelně stojí na rozluce i pro ten případ, že se uzná i její spoluvina nebo dokonce její samovina. Musí se tedy

v každém jednotlivém případě podle stavu věci pečlivě zkoumati, jaký dosah taková žádost chce mít, je-li její doslov takto neurčitý. Pakliže však strana prohlásí zřetelně, že rozlukou nežádá, leč jediné v případě, že na ni může uznáno býti ze samojediné viny odpůrcovy, je soud na tuto obmezenou žádost vázán a nesmí ji překročiti, neboť je to v zájmu zachování manželství. A totéž platí o souhlasu s rozlukou pro nepřekonatelný odpor. V souzeném případě však nemůže býti pochyby, že žalovaná jasně, zřetelně a bezpochybně dala na jevo, že si rozluky nepřeje, nemůže-li býti vyslovena ze samojediné viny žalobcovy. Musí tedy důvod nepřekonatelného odporu, který již jen zbývá, býti vyšetřován nejen po stránce své jsoucnosti, zda tu takový odpor skutečně jest, nýbrž i po stránce viny a může rozluka býti vyslovena jen tehdy, shledá-li se vina na odporu tom výlučně na straně žalobcově, nikoli tedy, neshledá-li se na nikom vina (jak při odporu pravidelně bývá), nebo, byla-li by na odporu vinna žalovaná samojediná neb aspoň spoluvinná. Žalobci ovšem je volno od žaloby upustiti. Žalovaná totiž se své strany žalobu posud nepodala, nýbrž se pouze k žádosti žalobcově o rozlukou podle § 13 písm. i) rozl. zák. připojila (ovšem jak řečeno, omezeně), takže, odpadne-li žádost žalobcova, odpadne i připojení. Podle toho bylo tedy ponechati v platnosti zrušovací výrok odvolacího soudu, avšak směrnice pro další řízení jsou podstatně jiné, než dal odvolací soud, neboť rozluka nebude moci býti vyslovena i když se nepřekonatelný odpor zjistí, ale nezjistí se výlučná vina žalobcova na něm.

### Čís. 7711.

#### Pozemková reforma.

**Dokud nebyly přidělené pozemky odevzdány přidělci do vlastnictví, nelze na jeho práva k nim vůbec vésti exekuci bez svolení Státního pozemkového úřadu.**

**Bylo-li přidělci uloženo obmezení, že bez svolení Státního pozemkového úřadu nezacíží a nezatíží přidělené pozemky, vztahuje se zákaz i na exekuční zabavení a vnucenou správu užívacího práva přidělcova k přiděleným pozemkům.**

(Rozh. ze dne 21. ledna 1928, R I 11/28.)

Soud první stolice povolil exekuci zabavením užívacího práva příslušejícího dlužníku k pozemkům, přiděleným mu Státním pozemkovým úřadem podle zákona o přidělu půdy a dlužníku odevzdaným k užívání a k držení, a vnucenou správou zabaveného užívacího práva dlužníkovu k oněm pozemkům. K rekursu Státního pozemkového úřadu rekursní soud exekuční návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.